

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՀԱՅՏԻ/ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ԴԻՏՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ

Պետական մարմնի անվանումը՝

ԲԱՐՁՐԱԳՈՒՅՆ ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Ամփոփաթերթի կազմման ամսաթիվը՝

19.04.2023թ.

#	Դիտողության/ առաջարկի բովանդակությունը	Առնչվող ոլորտը, ծրագիրը, միջոցառումը	Դիտողության/ առաջարկի հեղինակը	Դիտողության / առաջարկի ներկայացման ամսաթիվը	Պետական մարմնի դիրքորոշումը/ արձագանքը դիտողության/ առաջարկի վերաբերյալ	Դիրքորոշման ներկայացման ամսաթիվը
1	2	3	4	5	6	7
1	1. Բյուջեի նախապատրաստման փուլում չեն ապահովվում պատշաճ խորհրդակցություններ դատական և գործադիր իշխանությունների միջև, որի արդյունքում բյուջետային հայտի պատրաստումից հետո Կառավարությունը հանդես է գալիս որոշակի նախաձեռնություններով, որոնք էականորեն ազդում են դատական համակարգի ֆինանսավորման վրա: Մասնավորապես, առաջին ատյանի դատավորների վարձատրության ավելացումը 60% հավելում նախատեսելու միջոցով շրջանառության մեջ է դրվել ԲԴԽ կողմից բյուջետային հայտը կազմելուց հետո: Նման պրակտիկան Կազմակերպության կողմից արձանագրվել է ամեն տարի 2020 թվականից ի	1080	«Իրավունքների պաշտպանություն առանց սահմանների» ՀԿ	17.04.2023թ.	Դատական և գործադիր իշխանությունների միջև առկա է պատշաճ համագործակցություն, որը կրում է շարունակական բնույթ: Դիտողությունը չի ընդունվում, քանի որ միշտ չէ, որ ժամանակագրական առումով օրենսդրական նախաձեռնությունների իրականացումը համընկնում է բյուջետային հայտի կազմման փուլին: Այդուհանդերձ, գործադիր իշխանությունների հետ առողջ համագործակցության արդյունքում,	19.04.2023թ.

<p>վեր: Անհրաժեշտ է հստակեցնել և համակարգել դատական ֆինանսավորման վրա ազդող նախաձեռնությունները և համապատասխանեցնել բյուջեի պլանավորման ցիկլին:</p>				<p>ըստ անհրաժեշտության հնարավորություն է ընձեռվում իրականացնել բյուջետային հայտի լրամշակում:</p>	
<p>2. Հայտը նախատեսում է դատավորների թվի հնարավոր ավելացում և դրա համար անհրաժեշտ ֆինանսավորում: Մինչույն ժամանակ նշված թվի ավելացման մասին Կառավարության որոշում առկա չէ:</p>				<p>Բյուջետային հայտի կազմման ընթացքում Բարձրագույն դատական խորհուրդն օրենսդրական նախաձեռնությամբ դիմել է ՀՀ կառավարություն:</p>	
<p>3. Ծրագրի արդյունավետության չափման ցուցիչները թույլ չեն տալիս գնահատել ծրագրի արդյունավետությունը: Մասնավորապես, Ծրագրի գծով 2024-2026թթ. համար սահմանվել են հետևյալ թիրախային ցուցանիշներ՝ Ըստ WEF-ի ցուցանիշի՝ դատական համակարգի անկախությունը իշխանության այլ ճյուղերի, անհատների կամ ընկերությունների ազդեցությունից 6,3 ցուցանիշը /եյակետային 3,3-ից/: Չի բացատրվում, թե ինչու է ընտրվել հենց այդ ցուցանիշը, որ գործոններն են համարվել խնդրահարույց և ինչպես պետք է խնդիրների հաղթահարման վրա աշխատել, որպեսզի ապահովվի թիրախային ցուցանիշը:</p>				<p>Անհրաժեշտ է նշել, որ WEF-ի դատական համակարգի անկախությունը իշխանության այլ ճյուղերի, անհատների կամ ընկերությունների ազդեցությունից 6,3 թիրախային ցուցանիշը իրատեսական է և ընդունելի: Այնուամենայնիվ դատական համակարգի արդյունավետության ցուցանիշ սահմանելու ուղղությամբ ձեռնարկվում են համապատասխան քայլեր:</p>	
<p>4. Հավելված 12-ում նշված «Արդյունքի չափորոշիչները», եյակետային ու թիրախային ցուցանիշ չսահմանելով, թույլ չեն տալիս գնահատել աշխատանքի արդյունավետությունը: Սա հատկապես վերաբերում է գենդերային ցուցանիշներին որպես արդյունքի ցուցանիշ: Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ որևէ լրացուցիչ քայլեր չեն ձեռնարկվում գենդերային հավասարությունը խթանելու ուղղությամբ, այլ պարզապես արտացոլվում է վիճակագրությունը, ուստի դա չի կարող ծառայել որպես արդյունքի չափորոշիչ: Դատարանի՝ ի դեմս դատավորի, աշխատանքի արդյունավետությունը գնահատելու համար կարող է ծառայել ստացված/քննված/ավարտված գործերի քանակը և դրանց համար պահանջված ժամանակահատվածը:</p>				<p>1. Գենդերային ցուցանիշներն իրենցից ներկայացնում են ոչ թե զուտ վիճակագրություն, այլ արտացոլում են որևէ սեռի ներգրավվածության տոկոսը (օրինակ՝ ԲԴԽ անդամների և դատավորների գենդերային ներգրավվածության նվազագույն շեմը կարգավորվում է «ՀՀ դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքի 76-րդ և 109-րդ հոդվածներով):</p> <p>2. Դատարանի՝ ի դեմս դատավորի, աշխատանքի արդյունավետությունը գնահատելու համար նախ պետք է գնահատել դատավորի</p>	

<p>Օրինակ, եթե որպես ելակետային տվյալ նշվում է դատավորի վարույթում գտնվող գործերի թիվ, իսկ որպես թիրախային տվյալ՝ ավելի նվազ թիվ, այդ դեպքում որպես միջոց դիտարկվում է դատավորների թվի ավելացում, որոշ վեճերի դեպքում այլընտրանքային վեճերի լուծման մեխանիզմների ներդրում/ավելի արդյունավետ կիրառում, և տարեցտարի դատավորի ծանրաբեռնվածության /գործերի թվի/ ցուցանիշը թույլ կտա գնահատել, թե արդյոք կիրառված միջոցառումները թույլ են տվել հասնել նպատակին, թե ոչ: Հավելված 12-ի 5-րդ բաժնում նշված ցուցիչների ընտրությունը հիմնավորված չէ՝ թիրախային նպատակին ու ցուցանիշին հասնելու տեսանկյունից: Օրինակ՝ պարզ չէ, թե ինչպես ԲԴԽ կողմից 35 օրենսդրական նախաձեռնությունը կնպաստի WEF ցուցանիշի բարձրացմանը: Արդյո՞ք պարզ են այն ոլորտները, ըստ 2018թ. գնահատման 3,3 ցուցիչի, որոնց վերաբերյալ անհրաժեշտ են օրենսդրական նախաձեռնություններ և այլն:</p>				<p>գործունեությունը, ինչն իրականացվում է Դատավորների ընդհանուր ժողովի Դատավորների գործունեության գնահատման հանձնաժողովի կողմից (համաձայն «ՀՀ դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքի 77-րդ հոդվածի), իսկ դատավորի գործունեության գնահատմանը վերաբերող կանոնները սահմանված են «ՀՀ դատական օրենսգիրք» սահմանադրական օրենքի 18-րդ գլխով:</p> <p>3. Հավելված 12-ի 5-րդ բաժնում նշված ցուցիչները, մասնավորապես՝ մշակվող նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի մշակումը նպաստում է դատական համակարգի բնականոն և արդյունավետ աշխատանքի կազմակերպմանը, ինչն իր հերթին չի կարող պարտադիր պայման լինել WEF ցուցանիշի բարձրացման հարցում:</p>	